

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 55-23 DO 55-26

ROKOPISI SE NE VRACAJO IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA TELEFON 55-33 33-33 POSTNI CEKOVNI RACUN LJUBLJANA ST 6-90601-1 OGLASNI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTESLOVENIJE

Pravočasno in realno planiranje ima velik pomen tudi za lokalno gospodarstvo

Ce hočemo na kratko analizirati dosedanje uspehe in neuspehe v finančnem planiranju lokalnega gospodarstva, si moramo najprej ogledati strukturo lokalnega gospodarstva, njegov pomen in vlogo, ki jo ima v celotnem gospodarstvu...

Na osnovni pomanjkljivosti, ki se na splošno kaže v vodstvu lokalnega gospodarstva, je v tem, da posamezni okraj, ljudski odbori ne posvečajo dovolj pažnje svojemu gospodarstvu ali pa se za to sploh ne zanimajo...

Na primer nekatera podjetja v upreduvanju dohodkov in izdatkov na strani dohodkov kakor na strani izdatkov vnesla isto vrednost začetne in končne zaloge, čeprav je v obrazcu označeno, da se zaloge na strani dohodkov vzame po prodajni ceni, na strani izdatkov pa po polni lastni ceni...

Slavnostni zaključek letošnjih del mladinskih brigad na avtomobilski cesti

V Sremski Mitrovici so na praznik republike mladinske delovne brigade, ki gradijo mladinski odsek »Cesta bratstva in enotnosti«, slavile zaključek letošnjih del. Razen 10.000 mladincev in mladink, graditeljev avtomobilske ceste, so bili na slovesnosti navzoči člani CK KPJ Vjeko Krstulović, zvezni gradbeni minister Vlado Zečevič, član izvršnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije Tomo Brejc, predsednik Centralnega sveta LJM Milijan Neoričić, direktor mladinskega gradbenega podjetja »Avtoputa« Mihailo Svabič ter člani glavnega štaba mladinskih brigad, direktorice »Avtoputa« in voditeljice posameznih sekcij. V povorki so mladinske brigade pokazale z napisi in slikami velike uspehe, ki so jih dosegle v sedemmesecnem vztrajnem delu.

Govor ministra Zečeviča

Na velikem zborovanju je zvezni minister Vlada Zečevič poudaril veliko vlogo avtomobilske ceste, ki bo vezala dve bratski republiki. Zamisel za projekt moderne avtomobilske ceste Beograd—Zagreb—Ljubljana je dal sam tovariš Tito. Naše državo in politično vodstvo pa je v dogovoru s centralnim svetom Ljudske mladine Jugoslavije zaupalo gradnjo ceste našim mladim.

Bjelajac. Navedel je splošne rezultate, ki jih je naša mladina dosegla na številnih gradbiščih po vsej državi v drugem letu petletke, zlasti tudi pri gradnji združnih domov, pri čemer je do 1. oktobra sodelovalo 445.000 vaških mladincev in mladink, organiziranih v 5533 delovnih enot.

Pismo maršalu Titu

Z velikim navdušenjem in dolgotrajnim vztrajanjem so mladinske brigade sklenile poslati pismo maršalu Titu. V tem pismu sporočajo tovar. Titu v imenu 20.000 mladincev in mladink, strokovnih delavcev, tehnikov in inženirjev borbeno graditeljske pozdrave. Ko je mladina začela to veliko delovno bitko, se je zavezala našim narodom, junaki Partiji in tovar. Titu, da bo v vsakdanji borbi za izpolnitev naloga ustvarila veliko delovno solo naše mladine, v kateri se bodo prekalili novi tisoči mladih borcev socialistične graditve naše domovine...

Pomoč Fronte organizaciji AFŽ

V nekaterih okrajih, kakor na primer Ljubljana - okolica Celje - okolica, Trbovlje, Dravograd so žene že pred tekočo nedeljo na konferencah AFŽ pregledale svoje delo in sprejele nove sklepe po smernicah, ki sta jih dala V. kongres KPJ in II. kongres KPS. V ostalih okrajih pa bodo žene to nalogo izvedle v nedeljo. Dosedanje delo organizacije AFŽ je nedvomno obrodilo bogate sadove, saj je ne samo obdržalo množično aktivnost žena, ki so dale ogromni prispevek v narodno osvobodilni borbi, pač pa tudi mobilizirala nove tisoče žena za obnovu porušene domovine in nato za graditev socializma. Jasno je, da so se ob tem pokazale tudi napačne, predvsem zaradi obranitve pravih organizacijskih oblik, ki so bile primerne za delo med narodno osvobodilno borbo, delno tudi še prvo leto po osvoboditvi, a so se izkazale preveč toge ob hitrem in ogromnem napredu v naši graditvi. Okrajne konference AFŽ so nov prispevek za utrjevanje organizacije, pobuda za načrtno delo pri izvajanju naloga, ki jih zahteva današnja stopnja graditve socializma. Naša delovna žena, ki ima v proizvodnji in na drugih delovnih mestih velik delež pri napredovanju delovnega ljudstva mora občutili, da je organizacija AFŽ tista, ki skrbi zanjo v vseh težavah vsakdanjega življenja. Vendar pa skrbi za jasno, za domove igre in dela, za pranje, šivanje, krpalnice in druge ustanove, ki odvajajo ženi drobno gospodinsko delo, ni samo neobitno potrebna pomoč delovni ženi, pač pa tudi mobilizator za tisto ženo, ki se zaradi gospodinskega dela še ni vključila v proizvodnjo. Vsaka osnovna organizacija AFŽ mora torej izrabiti vse možnosti, da bo v vsakem najmanjšem kraju osvojila ženo predsedkov bodisi materialnih bodisi miselnih in to na kakršni koli način — predvsem na tak, ki je ženi in njenemu vsakdanjemu delu blizu — vključila v graditve socializma. Važen je pri tem način miselnih prevzgoje, ki naj v najrazličnejših in pestrih oblikah zajame vsako ženo in jo usposablja za delo, ki ga ji zaslovlja enakopravnost na vseh področjih političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Sodelovanje žena pri delu ljudske oblasti, udeleževanje v množični kontroli in ljudski inspekciji, delo v knjižničnem združništvu, so poleg ideološkega dela smernice, po katerih naj žene na okrajnih konferencah sprejemajo konkretne naloge in obveznosti. S temi nalogami bodo izpolnjevale na svojem področju tudi nalogo Osvobodilne fronte in na ta način pomagale hitreje premagovati ostanke kapitalistične miselnosti, ostanke zaostalosti in prispevati svoj delež v graditvi socializma. Ženo je potrebno, da Fronte organizacije zlasti sedaj ob pripravah za III. kongres AFŽ posvetijo več pozornosti organizacijam AFŽ in pomagajo pri odstranitvi organizacijskih kakor tudi drugih težav. Predvsem tam, kjer stoji še precej žena ob strani, naj s prepričevanjem, s agitacijo od žene do žene zavedni frontovci pomagajo nadoknaditi, kar so doslej zamudili; hitro naj prisrsko na pomoč tam, kjer trenutno zaradi objektivnih ali drugih vzrokov pride do zastaja. Fronta ne sme dopustiti, da bi žene s sestankov odhajale ne dovoljne ali sploh ne prihajale na določene konference (primer okrajna konferenca v Postojni), marveč mora skupno z organizacijo AFŽ poskrbeti za živahne in pestre oblike dela, ki bodo ženo privabile in jo aktivizirale. Uspehi, ki so jih in jih bodo še v tem obdobju s pomočjo Fronte dosegle naše žene, naj bodo osnova za nadaljnjo tesno povezovanje obeh organizacij, za tesnejšo povezanost AFŽ s širokimi množicami žena. Iz pridobljenih izkušenj naj osnovne fronte organizacije planirajo svojo pomoč anti-fašistični fronti žena v prihodnjem letu. Na ta način bo fronta ne le dvignila naše žene med zastave graditelje socializma, pač pa krepila tudi svoje vrste.

Delovni uspehi kolektiva železarne v Guštanju

Delovni kolektiv železarne v Guštanju je v oktobru dosegel dve pomembni delovni zmagi. Kolektiv mehanične delavnice je že 4. novembra izpolnil svoj letni plan, v soboto pa je bil 16 dni pred rokom dograjen velik transportni žerjav, ki predstavlja prvo večjo mehanizacijo v tej železarini.

Kolektiv mehanične delavnice je letos prevzel številne odgovorne naloge. Izdelal je okrog 250 ton raznih delov za hidrocentrale na Mršiborskem otoku. Mehaniki te delavnice so izdelali vrhu tega veliko število industrijskih rezil, pri čemer so dosegli znatno zboljšanje kakovosti s postavitvijo posebne priprave za kaljenje. V proizvodnji industrijskih rezil je železarni pomagala tudi jeseniška železarna. Velike zasluge za te uspehe imajo udarniki, med njimi sta trikratnik udarnika Ivo Dretnik in Ivan Lemahar.

Zmaga mehanikov je še bolj podžgala druge oddelke železarne. Valjarna izdeluje poslednje tona izdelkov po letošnjem planu. V valjarni se odlikuje zlasti Čekonova brigada, očeta in treh sinov, v kovačnici pa vodi ostro borbo mladinska brigada, ki izdeluje podkve. Mladinec Nino Koničnik je predelal peč za izdelavo podkve in povečal produktivnost vse brigade, mladinec David Pitan pa je dosegel povečanje delovnega učinka za 25%. Tudi drugi oddelki železarne visoko presegajo normo, kar so omogočile razne racionalizacije. S poenostavitvenjem dela pri izdelavi gred za vagonete je Ivan Zupan iz mehanike, ne delavnice dosegel letni prihranek 500.000 din.

cialističnega tekmovanja za nadaljnje uspehe in pozval delovni kolektiv, naj še vnaprej zboljša svoje delo in vztrajno tekmuje. S slovesnosti, ki je bila združena s kulturnim sporedom, so poslali pozdravno brzojavko Centralnemu komiteju KPS s tov. Marinkom na čelu, v kateri se zavezujejo, da bodo v novem planskem letu podvojili svoje sile za čim prejšnjo izpolnitev naše petletke in s tem za dvig življenjske ravni delovnih ljudi. Pri nadaljnjem delu bodo imeli vedno pred seboj sklepe II. kongresa KPS.

Sekcija za vzdrževanje proge v Mariboru

Sekcija za vzdrževanje proge Maribor je 24. nov. ob 16. uri izpolnila letni plan eksploatacije. To pomembno zmago in hkrati praznik ustanovitve republike so slavili z razglasitvijo udarnikov ter s podelitvijo nagrad in pohval.

Za udarnike so bili razglaseni zidar predelavec Franc Ačko, delavec Vincenc Leskovar in delavec Kosar Franc, ki so se najbolj odlikovali pri delu v predoru in so 26. nov. ob 24. uri dosegli investicijski plan za popravilo predora. Za udarnika je bil razglasen tudi šofer Lovro Kožar, ki je dosegel 150 % svoj letni plan prevoza.

Novi udarniki v industriji umetnega kamna

Delovni kolektiv Industrije umetnega kamna v Ljubljani je na slovesnosti ob obletnici rojstva nove Jugoslavije proglasil tri nove udarnike: Rafaela Tomca, Kristino Drab in Vero Milošević, 12 nadaljnjih delavcev in delavk pa je bil nagradjenih. Skupaj z drugimi delavci so aggraženi tovariši pripomogli, da je bil letni plan izpolnjen že 21. oktobra.

Reorganizacija kmetijsko-obdelovalnih zadrug v Srbiji in njihovo kulturno prosvetno delo

Z organizacijo kmetijsko-obdelovalnih zadrug LR Srbije se ustanavljajo pri vsaki zadrugi kulturno-prosvetni odbori, ki imajo po velikosti zadruge 5 do 7 članov. Njihova glavna naloga je v tem, da pojasnjujejo kmetijsko-obdelovalno združništvo, opravljajo agitacijo za pravilno izpolnjevanje agrotehničnih ukrepov in mehanizacijo kmetijstva. Kulturno-prosvetno delovanje teh odborov je v okviru kulturno-prosvetnih društev na vasi. Posebna prednost takega dela se je pokazala pri pobujanju nepismenosti. Razen tega kulturno-prosvetni odbori ustanavljajo čitalniške krožke in knjižnice, razdeljujejo preko svojih revizorjev za družni tisk itd. Mnogo pažnje posvečajo populariziranju najboljših zadržnikov in borcev za večji hektarski donos na raznih zadrugiških konferencah, pri skupnem poslušanju radijskih oddaj za vas in pri urejanju dvoran v novih združnih domovih. Pri okrajnih odborih kmetijsko-obdelovalnih zadrug so kulturno-prosvetni referenti, ki vzpostavljajo delo z agitacijskimi komisijami krajevnih komitejev z zvezo kulturno-prosvetnih društev in s poverjeništvii ljudskih odborov. Pred kratkim je Zveza kmetijsko-obdelovalnih zadrug dodelila zadrugi-

nam, ki so že izgradile svoje združne domove in tistim, ki jih bodo kmalu, okrog 4050 baterijskih radijskih aparatov.

Zaradi spoznavanja nalog in dolžnosti kulturno-prosvetnih referentov je bilo doslej 5 rajonskih posvetovanj, na katerih so obravnavali naloge s področja celotne Srbije. Ta posvetovanja so pokazala odlične uspehe posebnost v prenašanju izkušenj v dosedanjem delu.

Kulturno-prosvetni odbor kmetijsko-obdelovalne zadruge v Saraorcih je napovedal tekmovanje v izboljšanju kulturno-prosvetnega dela. Ta okraj je organiziral več predavanj o vprašanju reorganizacije; o množičnem obisku kina in pridobivanju novih naročnikov za združni in dnevni tisk. Okrajna zveza v Mladenovcu uspešno odpira nove knjižnice, zapira pa vaške gostilne. V Kosmajem okraju so v 21 vaseh priredili predavanja o nalogah nove kmetijsko-obdelovalne zadruge. V Bežeškem okraju so pripravljali prostori za knjižnice in čitalnice; knjižnica pa bodo nabavili iz kulturno-prosvetnega fonda zadruge. Ta okraj je organiziral kolektivni obisk združnikov na Kmetijsko razstavo v Novem Sadu.

NAMEŠČENCI »TKANINE« SO SI SAMI POMAGALI IZ STANOVANJSKE STISKE

Kakor večina podjetij, tako je imel tudi delovni kolektiv državnega trgovskega podjetja »Tkanina« v Ljubljani kup križev in preglavic zaradi stanovanjskega vprašanja. Po resnem posvetovanju so člani te sindikalne podružnice, s tesno povezavo z upravo podjetja, stopili na Okrajno gradbeno podjetje Ljubljana in zaprosili za pomoč. Gradbeno podjetje, ki je že imelo svoj plan je ustreglo »Tkanini« s pogodbeno, da da »Tkanina« svo delovno silo za nadzidavo enega nadstropja bivše Urbančeve hiše na vogalu Miklošičeve in Sv. Petra ceste, razen zidarjev in tesarjev. Na gradbenem podjetju so sprejeli besedo delovne družine »Tkanina« z delnim nezaupanjem, ker se ni samo enkrat zgodilo, da je bila dana beseda pozabljena.

Pri »Tkanini« je bilo drugače. Beseda je držala in vsi člani sindikalne podružnice — sto dva in dvajset po številu, so prišli resno za delo. Pred 14. oktobrom so očistili podstrešje in pripravili vse potrebno za zidanje. Ko so prišli zidarji, je delo steklo, kakor po olju. Uslužbenci »Tkanine« so se dnevno — po šest do osem — vrtli na delu in če je iz enega oddelka odšel uslužbenec na prostovoljno delo, je šest ostalih v oddelku poprijelo za delo tako, da

je bilo tudi delo odsotnega opravljeno. Na ta način so dosegli, da je bila njihova obveznost, da bo do 29. novembra novo nadstropje v surovem stanju pod streho — tri dni pred rokom izpolnjen. Ko so 27. t. m. polagali na streho zadnje opeke, so zaključek del na prisrčen način proslavili. Člani sindikalne podružnice »Tkanina« so v dobrem mesecu spravili pod streho eno trisobno družinsko stanovanje, dve dvesobni in štiri enosobna stanovanja s kuhinjami, kopalnicami, pralnico in drugim. V bližnji bodočnosti bodo opravili tudi notranja dela in tako bo delovna družina tega podjetja z lastnimi silami in pridnostjo rešila sebi stanovanjsko vprašanje. To trgovsko podjetje je eno izmed prvih trgovskih podjetij v Sloveniji, ki je na tako pameten način rešilo težko stanovanjsko stisko in je lahko vsem za primer. Le z delom, premišljenostjo in visoko delovno in politično zavestjo je moči doseči tako velike in pomembne uspehe. Zato bo tudi ta delovni kolektiv lahko praznoval 29. nov. z resnično zavestjo, da je izpolnil svojo dolžnost. Vsi uslužbenci so bili na mestu, vsi so dali od sebe, kar se da največ, posebno pa so se izkazali v delu tovariši: Mirko Fetih, Jože Foršnar, Franjo Levak, Adolf Saksida in Karel Tavaž.

Delegacija AFŽ v Budimpešti maršalu Titu

Beograd, 1. dec. Delegacija AFŽ Jugoslavije, ki se mudil v Budimpešti na zasedanju kongresa Mednarodne demokratične federacije žena, je poslala maršalu Titu naslednjo brzojavko: »Jugoslovska delegacija žena na mednarodnem kongresu demokratič. nih žena pozdravlja 29. november, dan naše narodne revolucije, in vam želi dolgi in srečni življenje — na srečo naših narodov in socialističnega razvoja naše države.«

Prostovoljni delavci so v Beogradu zgradili 3.6 km dolgo tramvajsko progo

Na praznik republike so v Beogradu slovesno izročili prometu dvotirno tramvajsko progop Topčider-Rakovica, ki je dolga 3600 m. Progo so zgradili člani Ljudske fronte, sindikatov in mladine VII. rajona ter borci jugoslovske armade, in sicer v 8 dneh tvev letošnjega plana.

Francosko delavstvo ne bo klonilo

V soboto 27. novembra zvečer je Federacija francoskih rudarjev izdala razglasitev stavkajočim rudarjem, v katerem razglasa konec velike stavke, ki je trajala polnih 36 dni in je v tem času popolnoma zamrla vse proizvodnje v rudnikih širn Francije.

Praški končna stavka francoskih rudarjev predstavlja v zgodovini povratnega delavskega gibanja v kapitalističnih državah eno izmed tistih stopenj borbe delavskega razreda, ki je močno pretresla že tako omajano stavbo kapitalizma in je zato našla močan odziv med delavstvom vsega sveta. Iz vseh krajev in dežel so prihajali prispevki — v denarni in živilski, — ki naj bi bili v pomoč in vzpodbudo stavkajočim francoskim rudarjem. Kot podporo stavkajočim francoskim rudarjem je jugoslovansko delavstvo zbralo preko 80 milijonov frankov.

Zunanja in notranja politika vseh reakcionarnih vlad vojne Francije je spravila francosko gospodarstvo v popolno zmedo. Pravo sliko o tem nam daje primerjava med notrim porastom cen vseh proizvodov, posebno pa predmetov široke potrošnje in med počasnim naraščanjem plač, s katerimi naj bi delovno ljudstvo krito svoje najnujnejše življenjske potrebe. Od začetka januarja pa do meseca novembra so cene poskočile za 56%, medtem ko so plače narasle v tem razdobju samo za 15%. Kitogram kruha je n. pr. še meseca januarja stal 24 frankov, a meseca novembra že 35, liter mleka 26 frankov, a novembra 39, liter olja 120: 262, kilogram sladkorja 63: 91, polnolična električne energije je od 670 frankov v januarju narasla na 810 frankov v novembru. V enakem razmerju so se dvignile cene vseh ostalih proizvodov. Pod takimi pogoji je postalo življenje francoskega delavca nemogoče. Zato se je tudi francoska Generalna konfederacija dela odločila, da napove stavko v glavni veji francoske industrije.

Toda francoska vlada je že tako zabredla na pot nacionalne izdaje in klečeplazja pred interesi tujih monopolistov, da ni hotela privoliti v upravičene zahteve francoskih rudarjev. Raje je videla, da je med stavko francosko gospodarstvo izpustilo več kot štiri milijone ton premoga, kakor da bi ugodila zahtevam rudarjev po zvišanju plač, s čimer bi bila državna blagajna obremenjena le za nekaj milijard frankov na leto.

Ako danes pogledamo na potek stavke v celoti, lahko ugotovimo, da se je ves čas razvijala organizirano-francoskemu notranjemu ministru Julesu Mochu ni uspelo, da bi z nestrujnim nasilništvom strl odpor francoskih rudarjev. Prav tako niso uspeli načeti in spietke francoskih socialistov Leo na Bluma in njihove »Force Ouvriere«, da s stavkazož onemogočijo pravih potek stavke. Francoska vlada je šla v svojem izživljanju tako daleč, da je mobilizirala v rudarskih bazenih močne oddelke redne vojske, ki naj bi pomagali Mochovi policiji pri napačih na stavkajočih rudarje. Posebej je treba poudariti solidarnost, ki jo so pokazali delavci ostalih vej industrije in transporta ob stavki rudarjev. Posebno so se izkazali pristajniki delavci in železničarji, ki so odklonili sodelovati pri transportu premoga, ki ga je francoska vlada na hitrico in po izredno visokih cenah nabavila v tujini, da na ta način paralizira pomikanje premoga, ki je nastalo zaradi stavke in ki je zavrla delo v skoraj vseh vejah francoske industrije.

Ko je vlada začutila, da s silo ne bo mogla zlomiti stavke in ko Blumovi stavkazož niso mogli srobeniti poteka stavke, je predložila Narodni skupščini zakonski predlog proti stavkajočim delavcem. Vlada večina v Narodni skupščini je ta predlog sprejela. Novi zakon vsebuje do lože, da bodo vsi delavci, ki se dne 29. novembra ne navljajo na delo, opušteni z dela. Ta zakon, ki v bistvu pomeni neposreden napad na delavstvo v obliki pretnje z lakoto, je bil glavni vzrok, da se je Generalna konfederacija dela odločila spremeniti način svoje borbe, da na ta način zaračita 350.000 rudarjev in njihove družine, ki so kljub silnemu pomikanju in policijskemu terorju usneli vzdržati v stavki skoraj dva polna meseca, pred popolnim izgledovanjem.

Zasedanje Generalne skupščine OZN

Kriza v OZN je nastala zato, ker sprejema večina sklepe samo v interesu ZDA

Gonja proti načelu soglasja med velesilami v Varnostnem svetu je izzvala močan odpor demokratičnih slovanskih držav

Pariz, 2. dec. (Tanjug) Ameriška gonja v posebnem političnem komiteju za čim večjo omejitve načela soglasnosti petih velesil v Varnostnem svetu je postala še hujša po predložitvi uradne resolucije argentinske delegacije, ki zahteva, naj Generalna skupščina skliče mednarodno konferenco za spremembo Ustanovne listine OZN. V splošni gonji proti najvažnejšim načelom, ki jih razglasa Ustanovna listina, se je danes posebno izkazal argentinski delegat Arse, ki so mu angloamerišani dodelili vlogo udarne pesti pri razbijanju tako imenovane pravice do veta. — kakor oni imenujejo načelo soglasnosti. Zarota zahodnih sil v ZDA in Anglijo na čelu proti Ustanovni listini Zdruzenih narodov je tudi danes povzročila močan odpor demokratičnih delegacij slovanskih držav, ki se bore proti težnjam, da bi se izpodbijala osnovna načela, na katerih temelji vsa zgradba Zdruzenih narodov.

Šef ukrajinske delegacije Manuilski je očital ZDA in Britaniji, da kršijo prevzete obveznosti in organizirajo križarsko vojno proti načelu soglasnosti petih velesil. Opomnil je, da so ZDA in Britanija pričele takoli, ko so podpisale jalski sporazum, kršiti mednarodne obveznosti in ves čas napadale tako imenovano pravico do veta in Sovjetsko zvezo. Manuilski je dejal: »Zemlja pri Stalingradu se še ni osušila od krvi, pa so že začeli izpodbijati zaupanje narodov v državo, ki je nosila največje breme vojne proti skupnem sovražniku. Gonja proti tako imenovani pravici do veta ni nič drugega kot splošna gonja proti Sovjetski zvezi. Drugi del te gonje se odraža v politično-vojaških razgovorih in formiranju skupnega generalstava zahodne Evrope.«

Manuilski je odklonil predlog ZDA, tako imenovane male skupščine, da bi se omečila pravica do veta, ki izpodbija deklaracijo v San Francisku, in izjavil, da je prav tako imenovana pravica do veta izraz enakosti in enakopravnosti velesil, ki določa posebne obveznosti petim stalnim članom Varnostnega sveta. Sovjetska zveza ni še nikoli razen v berlinskem vprašanju, uporabila svoje pravice do veta za zaščito lastnih interesov, ampak samo v interesu manjšine in Zdruzenih narodov. Vzroke krize v Zdruzenih narodih je treba iskati v dejstvu, da sprejema večina sklepov samo v interesu ZDA in Velike Britanije ter proti interesom manjšine.

»Ustanovna listina Zdruzenih narodov — je nadaljeval Manuilski — je postala košček brezpomembnega papirja. Vsak dan smo priča kršitve Ustanovne listine. Če se bo to nadaljevalo, se bo število vložnih vetov še povečalo. Toda vse to ni vzrok mednarodnih zapletitijev, temveč rezultat in posledica teh zapletitijev. Resolucija ZDA predlaga revizijo Ustanovne listine in spravlja s tem v Varnostnem svetu obstoj OZN. Če hočemo v resnici poiskati izhod iz zagate, moramo obrniti vso pozornost na zboljšanje političnega položaja na svetu. Če se bomo točno ravnali po Ustanovni listini Zdruzenih narodov, bo to samo še povečalo ugled Varnostnega sveta. Slovesno izjavljamo, da ne bomo nikomur dovolili, da uniči Ustanovno listino Zdruzenih narodov, pa naj si bo to naravnost ali po ovinkih.«

Beloruski delegat Skorobogati je poudaril, da hoče napad večine proti tako imenovani pravici do veta oslabilti Zdruzene narode, da bi mogla ZDA

V svojem razglasu je Zveza francoskih rudarjev poudarila, da prekinitva stavko zato, da prepreči nadaljnje nezastisljano nasilje francoske vlade. Obenem poudarja, da se bo borba za pravice delavstva nadaljevala z nezmanjšano ostrojšo, toda v drugačiji obliki in da zato povratek je bil ne v pomeni poraza stavkajočih rudarjev, marveč razkrinkanje tiste elementarne v delavskem gibanju, ki so se prodali tujim interesom in na ta način skušali razbiti enotnost delavskega gibanja.

Potek stavke je pred francoskim ljudstvom bolj kot kdaj prej razkril poile mahinacije francoske vlade.

neovirano in prosto izvajati svojo ekspanzionistično politiko. Opozoril je, da imamo v nasprotju s to težnjo v mednarodni politiki drugo linijo in sicer, da bi se Zdruzeni narodi okrepili na temelju soglasnosti velesil. Načelo soglasnosti petih stalnih članov Varnostnega sveta je bistveno in nujno načelo, ker se večina v Zdruzenih narodih ni pokazala niti kot objektivna niti konstruktivna, ampak samo kot orodje v službi hegemonističnih nakan ZDA.

Debata v komiteju se bo jutri nadaljevala. Na svoji včerajšnji seji je poseben politični komitej prekinil debato o tako imenovani pravici do veta in pričel razpravljati o avstralskem predlogu za sprejem Ceylona v OZN. Po dolgem razpravljanju je predložila poljska delegacija tik pred glasovanjem o avstralskem predlogu amandma, s katerim zahteva, naj v formulaciji avstralske resolucije zamenjajo besedilo z besedilom v poljskem amandmaju.

Osvobodilna borba kitajskega ljudstva

Narodno osvobodilna vojska je v neposredni bližini Peng Pua

Nanking, 1. dec. Agencija France Prese poroča, da se narodno osvobodilne armade približujejo Peng Pua, odkoder se že sliši artilerijsko streljanje. Več kot 50.000 vojakov je prekorčilo reko Kvo ter se približujejo Hvejuanu, ki se nahaja 70 km zahodno od Peng Pua, medtem ko se druge enote dosegajo mesto Cao Laoči, ki leži 14 km severno od Peng Pua.

Sile narodnoosvobodilne armade, ki štejejo 150.000 borcev, se razvijajo vzdolž reke Huang, 40 km severno od Peng Pua.

Razen tega se opaža dejavnost osvobodilne vojske v pokrajini Kiangs. Su vzdolž velikega prekopa, kjer je ena kolona dosegla Jun Hou, 15 km severno zahodno od Huana, glavne trdnjave v Kiangsiju.

Agencija prav tako poroča o premikanju kolon osvobodilne armade 50 km zahodno od železniške proge Sin Po-Luvhu, na reki Huang. Čim bodo prekorčile te kolone reko, bodo vno-

vič ogrožale kuomintangove komunikacije z Nankingom, jugozahodno od Peng Pua.

Kuomintangovo vojaški predstavnik je sporočil, da so velike sile narodno osvobodilne armade začele napadati Kalgan, glavno mesto provinc Čahar. Bitka besni v bližini 15 km od Kalgana.

Po poročilih dobro obveščenih krogov je sklenila vlada evakuirati pisarno predsednika republike in zakonodajni jnan (parlament) v Kanton, sodno izvršni in kontrolni jnan pa v Cunking.

V obupnem poskusu, da se rešijo, je poslal izvršni odbor kuomintang s svojega odposlanca v Honkong, da ponudi maršalu Li Čaj Sumu, predsedniku revolucionarnega kuomintangovega komiteja, da naj bi sodeloval v nankinški vladi. Predstavnik maršala Li Čaj Suma pa je izjavil, da je vsak poskus, s katerim naj bi se maršala pritegnilo v sodelovanje pri kuomintangu, obsojen na neuspeh.

Francoska vlada je zopet kapitulirala pred ameriškim diktatom

Pariz, 2. dec. (Tanjug). V zvezi z razgovori treh zahodnih vojaških generalov, generalov Claya, Robertsona in Königa v Frankfurtu na Meni, kjer so pogajanja o tako imenovani ukupacijskem statusu za Nemčijo, je francosko ministristvo za zunanje zadeve današnje popoldne uradno sporočilo, da je zesezen sporazum o teh točkah statusa: o sodelovanju Nemcev na prihodnjih mednarodnih konferencah, o uvedbi nemških konzularnih predstavništva v inozemstvu in o pristojnosti sodišč za sodno postopanje proti prestopkom tako imenovanih razseljenih oseb.

Ker je francosko javno mnenje izredno zainteresirano pri tem sporazumu zahodnih okupacijskih sil v Frankfurtu, ki vodi do dokončne receptive Nemčije v dva dela in do uveljavitve nove napačadne zahodne Nemčije, je francoski minister za zunanje zadeve Robert Schuman v zvezi s tem izjavil, da je prva točka sporazuma o sodelovanju Nemcev na mednarodnih konferencah samo provizorična, ker ne pomeni udeležbe Nemcev v popolni enakopravnosti in da se bodo nemški delegati udeležili samo tistih konferenc, ki zadevajo Nemčijo samo, kot n. pr. konference o Marshallovem načrtu. Glede uvedbe nemških konzularnih predstavništva v inozemstvu je Robert Schuman pojasnil, da ta točka »ni popolnoma jasna«, in da se verjetno nanaša sporazum samo na uvedbo trgovinskih predstavništva. Glede sporazuma o pristojnosti sodišč, ki razsojajo pri prestopkih razseljenih oseb, je Schuman dejal, da so za pristojne okupacijske oblasti, da pa je določena uvedba rednih nemških sodišč.

Novi anglo-francosko-ameriški sporazum jasno dokazuje, da so francoski oblastniki znova kapitulirali pred ameriškim diktatom in popolnoma zapustili celo tisto navidezno neodvisnost stališče, ki so ga imele prej v politiki do Nemčije.

Mladina v Beli Krajini se vključuje v kmet. zadruge

Tako je mladinski aktiv v Metliki, ki je bil med narodno osvobodilno borbo v Beli Krajini eden od najboljših aktivov, na svoji volivni konferenci pregledal celotno delo in poleg uspehov tudi napake. Tako je poudaril napake pri študiju, premajhno aktivnost vključevanja mladine v zadruge itd. V počastitev skupnega kongresa SKOJ-a-LMJ so mladinci sprejeli razne obveznosti: do kongresa bodo imeli več študijskih sestankov, kjer bodo študirali kongresni material, imeli bodo dva predavanja o zunanje in notranje političnih dogodkih. Uredili bodo svojo mladinsko sobo in knjižnico, ustanovili svoj pevski zbor, folklorno skupino, mladinsko godbo, ob enem pa tudi nastudirali igro in pripravili kulturno prireditev. Poleg tega se bo mladina stoodstotno vključila v tečaj za proučevanje kmetijstva, v krajevno zadruge pa se bo vključilo najmanj 25 mladincev. Tudi v fikturizaciji se bodo bolj udeleževali in ustanovili svojo strelsko družino, kjer se bo vključilo 25 mladincev. V svojem aktivu bodo uvedli točno evidenco. Tekmovanje, ki ga je razpisal glavni odbor Ljudske mladine Slovenije, bodo dosledno izvajali, ob enem pa tudi tekmovali z ostalimi aktivji kmetijske mladine. Zavežali so se, da si bodo priborili eno izmed nagrad, ki so razpisane tudi od strani okrajnega odbora za aktiv, ki se bo najbolj izkazal v predkongresnem tekmovanju.

II. kongres Svetovne federacije demokratičnih žen v Budimpešti

Budimpešta, 2. dec. (Tanjug) V Budimpešti zbranje v navzočnosti delegatki iz 51 držav II. kongres Svetovne federacije demokratičnih žena. V imenu madžarske vlade je kongres pozdravil predsednik vlade Lajoš Dinnyes ter predstavniki množičnih organizacij. V imenu Svetovne federacije demokratičnih žena se je zahvalila za pozdrave predsednica Eugenie Coton. Po otvoritvi kongresa je bila na čast delegatki slavnostna predstava v državni operi.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI. V ponedeljek 6. decembra bo ob pol 20. uri predaval v Mladinskih dvorani, Franciškanska ulica,

O IVANU CANKARJU

član CK KPS in pomočnik ministra za prosveto tovariš Ivan BRATKO.

Mladina pred skupnim kongresom SKOJ-a in LMJ

Po vseh osnovnih mladinskih aktivih — v tovarnah, ustanovah, šolah in na vasi so bile predvolivne in volivne konference, na katerih se je mladina bliže seznanila z nalogami, ki jih postavlja pred njo dokončna združitve obeh organizacij. Pri tem se je pokazalo, da se mladina vse bolj odloča, da se odloči za določene probleme, to so predesem prostovoljno delo, sodelovanje z množičnimi organizacijami, vključitev v produkcijo, delovne brigade po tovarnah, učni krožki po šolah, znanjarska predesem ideološki študij, Med mladino še vedno manjka velik odstotek tistih, ki bi bili sposobni pravilno tolačiti tekoče naloge na osnovi dialektike, v povezavi z marksistično-leninistično teorijo, brez katere mladina ne more pravilno reševati svojih nalog. Napake, pomanjkljivosti, ki so še vedno v mladinski organizaciji, imajo svoj izvor prav v tej točki. Dosti je bilo govora o tem že na V. kongresu KPI, na II. kongresu KPS, na IV. kongresu SKOJ-a in v raznih drugih referatnih naših voditeljev. Zarčne so bile smernice, konkretni prijemni dela. Teh sklepov se moramo držati dosledno, kajti le tako bo mladina lahko premostila težave, ki nastajajo zaradi pomanjkljivega ideološkega znanja.

Druga stvar, na katero polaga mladinska organizacija vse premalo pozornosti, je pionirska organizacija. Mnogokrat je prepuščena sama sebi. Sproti pozabljamo, da bo prav iz vrst pionirjev izšel močnejši kader, ki bo tak, kakršna bo njegova vzgoja. Pionirje, zlasti po vaseh, moramo iztrgati vplivu duhovščine, ki si hoče z raznimi zvičajmi prilastiti mladi rod in ga vzgojiti v svoje protijudske namene. Vemo, da je to samo v krajih, kjer je mladinska organizacija prebislka, ali pa se ne zanima dovolj za delovanje protijudske duhovščine, ki še vedno podtalno rovati in skuša škodovati ljudski oblasti, predesem pa škodovali pravilno socialistično usmerjeni vzgoji mladine. Tudi pionirjem, ki so prekorčali dobo 14 let in s tem postali člani mladinske organizacije, marsikje posevčajo premalo pozornosti. Nanje pa moramo še bolj paziti in jih vzgajati v duhu napredne mladine. Če pa hoče biti mladina v posameznih aktivih dober vzgojitelj mladim članom, ki so komaj pršli iz pionirske v mladinsko organizacijo, se mora predesem sama učiti in vzgajati.

Pred skupnim kongresom SKOJ-a in LMJ si je mladina v svojih tekmovalnih načrtih zadala obveznosti, ki jih bo izpolnila do 15. decembra, ko se bo začel kongres.

V sektorju Gradac je aktiv Geršič —Krivoglavice napovedal vsem aktivom v sektorju tekmovanje in jih pozval na prekoračanje obveznosti.

Za mladino metliškega aktiva pa niso mnogo zaostajali mladinski aktiv v Semču, Cepljah, Bušnjah vasi, aktiv gimnazijske mladine, rudnika v Kanižarici, Črnoščajah, Dribljah, ki so na svojih predvolivnih konferencah prav tako sprejeli nove predkongresne obveznosti in se vključili v tekmovanje.

Poleg dobrih aktivov pa so bili tudi taki, ki v predvolivni kampanji niso imeli odgovornega odnosa do organizacije, čeprav jim je pomagal okrajni odbor LMS. Tako predsednik aktiva LMS v Vinici niti ni sklical sestanka, niti se ni brigal za delo mladine. Podobna primera sta aktiva Lokvica in Grabrovec.

Za pregled nad uspehi posameznih aktivov je pri okrajnem odboru LMS osnovana tekmovalna komisija, ki mora voditi tudi evidenco o izvajanju razpisane predkongresne tekmovalne, ki ga je razpisal okrajni odbor. Ta komisija bo tudi doložila aktivne, ki bodo kot najboljši prešli nagrade. Pomanjkljivosti in napake, ki so bile jasno razvidne v poročilih na predvolivnih konferencah, bodo služile okrajnemu vodstvu kot dragoceno navodilo pri njegovem nadaljnjem delu.

V goriškem okraju pravilno razumejo pomen študija

Tudi mladina goriškega okraja se pripravljala za skupni kongres SKOJ-a in LMJ in je zato izvolila v 34 aktivih delegate za okrajno predkongresno konferenco, odkoder bodo spet volili nove delegate. V 32 mladinskih aktivih v Brdih in v nekaterih krajih goriške okolice je bila udeležba stoodstotna. Mladina je sprejela obveznosti, ki se nanašajo na delo mladinskega aktiva v zadnjih, kmetijsku ter na študiju.

Prav tako bo pokazala tudi mladina Rožne doline, da s svojim delom noče zaostajati za drugimi. Na svoji konferenci so mladinci pregledali svoje dosedanje delo, član okrajnega propagandnega aktiva pa je mladini prikazal naloge, ki stojijo pred njo. Pripravil je mladino na bližnje volitve, kjer bodo iz svoje srede izbrali delegate za okrajno predkongresno konferenco.

Mladina je sprejela sklep, da se bo redno udeleževala študijskih sestankov. Obenem je sklenila, da bo pravilno raztolmačila ostali mladini velik pomen fizikulture in socialistični državi in objubilja, da se bo odzvala pozivom fizikulture referentov. Tudi v kulturno prosvetnem delu se pridno udeležujejo. Mladinci tudi drugega pomagajo. Tako so preteklo nedeljo prostovoljno pobelili društveno dvorano, vložili v okna steklo, poskrbeli za peč in tako pripravili dvorano, da bo pripravljena za zimski čas, ko bo kulturno-prosvetno življenje na vasi oživel.

Skrb za pionirje važna naloga mladinskih organizacij

Mladina v Rožni dolini in Rafutu posevča veliko skrb tudi pionir em, zlasti tistim, ki so komaj pršli v mladinsko organizacijo. Na dan republike, ki ga je letos vse delovno ljudstvo naše države slovesno prslavilo, so tudi naši najmlajši imeli svoj svetčanost. Na ta dan so bili sprejeti v zbor pionirjev novi mladi tovarši. Je nekaj ur pred začetkom so se zbrali pionirji in pionirke iz Rafuta in Rožne doline na šolskem dvorišču; Nato je uteljelica zvo. Kofolora pozdravila navzoče zastopnike množičnih organizacij ter predala besedo načelnici tov. Adji Lutman, ki je nagovorila mlade tovarše in jim nakazala pot ter naloge, ki jih čakajo v bodočnosti. Med splošno pozornostjo je mala pionirka nato prebrala obveznost vseh pionirjev. Pionirji so prejeli pionirske rute in značke. Slovesnost je bila zaključena z deklamacijami in petjem.

V pionirski organizaciji na Rafutu in v Rožni dolini sodelujejo slovenski in italijanski otroci. Zato je človeku prijetno pri sru, ko vidi, kako naravnost so odnosi med njimi. Enakopravni in enotni se srečujejo pri pouku in igri; daleč od njih pa je nacionalna mrznja in sovraštvo.

Študijske krožke v Beogradu obiskeje 22.331 mladincev

Kot v Sloveniji, se pripravljali tudi mladina v drugih predelih Jugoslavije na ta zgodovinski dogodek, ko se bo spojila mladinska organizacija s SKOJ-em. Tako so mladinski aktivji in SKOJ-evske skupine v Beogradu s prevzemanjem raznih obveznosti razvile velik polet svojih planov. Mladinska organizacija v Beogradu šteje 50.980 članov Ljudske mladine, ki dela po raznih ustanovah, šolah in tovarnah. Od te mladine dela 7328 mladincev po normah. Mnogi aktivji so že prekoračili svoje obveznosti. Najboljše rezultate pa je dosegel VII. rajon, ki je prekoračil kolektivno obveznost za 30 odstotkov. V začetku tekmovalja je bilo v beograjskih podjetjih 243 proizvodnih brigad z 2427 mladinci. Stelo brigad je naraslo za 26, 243 mladincev in mladink pa je bilo proglaseh za udatnike.

Mladina ima vsega 795 študijskih krožkov, katerih se udelejuje 22.331 mladincev.

Mladina bo skupno s SKOJ-em do skupnega kongresa SKOJ-a in LMJ s svojim veljkim delovnim poletom dosegla še večje uspehe.

IZ SOVJETSKKE ZVEZE OSEBNI IN DRUŽBENI INTERESI

Angleški pisatelj John Priestly, ki se je l. 1945 mudil v ZSSR in ob tej priliki obiskal tudi kolhoz, je dejal: »Poudariti hočem se posebej to, da se mi je zadel kolhozni sistem, potem ko sem se pogovarjal z velikim številom ljudi, popolnoma upravičen. Izven meja ZSSR ne pomislijo, da ljudje v kolhozih ne opustijo svojega individualnega življenja.«

Do tega sklepa so že davno prišli mnogi zunanji opazovalci, ki se niso dali zaslietati od mrznje do sovjetskih ljudi.

Kolhozno kmetijstvo je rešeno bede za vselej. Ne grozi mu nevarnost propada. Kolhozniku se ni treba bati, da bo zgubil zemljo zato, ker ni plačal najemnine za zemljo itd.

Glavni izvor materialne blaginje kolhoznega prebivalstva je skupno gospodarstvo kolhozni kmetiji. Zato je vsak kolhoznik zainteresiran na razvoju skupnega gospodarstva. Kolhoznih podžiga k podjetnosti ne samo njihov kolektiv, temveč tudi država in vsa sovjetska družba.

vjetska vlada podelila naziv heroja socialističnega dela zato, ker je pridelala izredno veliko žita. Za delo je dobila tudi več žita, sladkorja, drugih pridelkov in denarja.

»Kaj bi počela kot vdova,« je rekla Ana. »da ni kolhoza? Kaj bi bilo z mojimi tovariščami, ki so tudi ostale vdove z ubogo dečo? A zdaj, ko delamo v kolhozu, smo vsi preskrbljeni z vsami potrebščinami in gledamo brez strahu v bodočnost.«

Kurska kolhoznica je izrazila mnenje in misli vseh sovjetskih kmetov in kmetice. Kolhozni red oskrbuje kmetijstvo z vsami potrebščinami in mu nudi kulturno in bogato življenje.

Składnost skupnih interesov kolhoza z osebnimi koristmi kolhoznikov tiči v bistvu in osnovi vsakega kolhoznega življenja. Sistem delovne organizacije in materialne nagrade za delo sloni na tem načelu.

Delo se računa kolhoznikom po dneh dela. Dnevi dela so delovna mera in obenem tudi mera materialne nagrade za delo, ki ga vsak kolhoznik vložil v skupno gospodarstvo. Vsa dela v kolhozu so razdeljena na nekaj skupin. Kolikor težje je delo, toliko več dni dela se zaračuna za izvršitev odredene norme. Čim večji so skupni dohodki, tem

več se dobi za en dan dela. Kolhoznik ni potemtakem zainteresiran samo za to, da ima čim več dni dela, ampak tudi za to, da bodo skupni kolhozni dohodki kar največji.

Veliko pobudo za osebno podjetnost predstavljata nagrada za izpolnjeno delo. Kolhozniiki poljedelske brigade, ki presežejo plan za žitne pridelke na celotni površini, dodeljeni brigadi, dobiyo na primer četrtino vsega žita, pridelanega nad določeno plansko koli-

činno. Nagrada se daje tudi za povečanje produktivnosti v živinorejji in za preseganje plana pri rejji prirastka. Od 355 članov v kolhozu »Spomin na Iljiča« mitiščinskega okraja je dobilo lani 166 oseb nagrado za preseganje plana.

V tem kolhozu dobiyo za vsak dan dela po 11 kg poljskih pridelkov in po 21 rubljev v gotovini. Veliko kolhoznikov je na ta način za svoje delo dobilo po 15 do 20 tni žita, veliko ko-

Akademik N. Rudnicki v svoji preizkusni postaji v razgovoru s kolhozniiki, ki sejejo na svojih njvah nove vrste žita, katerega je vzgojil.

„Na svoji zemlji“ Ob rojstvu slovenskega filma

I.
Revolucionarne spremembe v naši državi so izročile tudi vsa kulturna bogastva v roke ljudstva. Slovenski narod, ki je bil vse do osvobodilne vojne brez lastne filmske proizvodnje, je dobil po zmagi tudi svoj film. Dejstvo, o katerem bi v stari Jugoslaviji komaj mogli sanjati, nam tako potrjuje resničnost in tehotnost zakonov dialektike, ki trde, da je v kulturi — prav tako kot na drugih področjih življenja — mogoče priti do nečesa novega samo po revoluciji, po globoki preobrazbi. Vsaka resnična kultura je v določenem zgodovinskem okviru revolucionarna. Zgledov za to nam v slovenski zgodovini ne primanjkuje. Najnovejši dokaz za to nam je rojstvo slovenskega filmskega filma. Dan njegovega prvega predvajanja — 21. november 1948 — bo zato ostal kot prelomni datum v zgodovini slovenske kulture.

Pisatelj Cyril Kosmač

Slovinci stopamo sorazmerno pozno med narode z lastno filmsko proizvodnjo. Predvojna proizvodnja ne zasluži tega imena. Po osvoboditvi, ki je pomenila samo del naše revolucije, je povedla Partija naše ljudstvo v bitko za obnovu, za izgradnjo države, za petletni plan, za socializem. Prvi slovenski filmski film je zato eden izmed velikih uspehov v naši bitki za socializem, ker hkrati za drugimi uspehi — gradnjami novih cest, železnice, hidrocentral in naselij — prepričljivo govori, da smo na pravi poti in da je graditev socializma v naši državi stvarnost. Pojav prvga slovenskega filma kot posledica družbenih in ekonomskih sprememb pri nas je lep uspeh naše bitke za socializem, katere del bomo tudi v kulturi. Kot tak je film »Na svoji zemlji« ne samo kulturno, marveč tudi družben in političen dogodek prve vrste. S slovenskim filmom se pričena nova doba slovenske kulture, ki bo postala tako delavska množična. Šaj nas Lenin učil: Izmeh vseh umetnosti je za nas najvažnejši film. Naše partijsko in državno vodstvo je pravilno ocenilo vlogo filma in njegov pomen za politično in kulturno preobrazbo našega ljudstva.

Film v novi Jugoslaviji je orožje v rokah ljudstva. Če hočemo, da bo to orožje udarno, morajo biti filmi idejno zdravi, življenjsko resnični, prepričljivi in umetniški. Vseh teh zahtev kajpak ni lahko uresničiti, vendar brez njih ni dobrega filma. Doslej smo videli pet umetniških filmov jugoslovanske proizvodnje. Ti filmi so: »Slavica«, »To ljudstvo bo živeo«, »Nesmrtina mladost«, »Življenje je naše« in »Sofka«. Slovenski film »Na svoji zemlji« je torej po zapovrstnem redu šest umetniški film jugoslovanske proizvodnje. Če popolnoma na kratko pregledamo dosedanja filmska žetev, lahko rečemo, da sta nas zadovoljila samo dva filma, in sicer »Slavica« ter »To ljudstvo bo živeo«. Medtem ko »Sofka« in Ljubljani še nismo videli, lahko za oboje preostala filma »Nesmrtina mladost« in »Življenje je naše« postavimo trditve, da sta v manjši meri uspela, zlasti kar zadeva umetniško plat. Pri omenjenih dveh filmih ne morem mimo opombe, da za dober umetniški film ne zadostajo zgolj sodobna, v naprednem duhu napisana zgodba. Film mora ljudi prepričati, podati jim mora nevtrilno resnico o življenju, zato pa mora biti njegova umetniška sila neodoljiva. Gotovo je, da sta omenjena filma žela slabši uspeh predvsem zaradi pomanjkljivega scenarija in režije.

II.
Za prvi slovenski filmski film je napisal scenarij pisatelj Cyril Kosmač. Slovenski film je nastal brez lastne tradicije, nekateri objektivni pogoji niso bili najugodnejši (pomanjkanje ateljejev) in tudi slovenski scenarist ni imel predhodnika. Pisatelj sam je v razgovoru dejal: Bili smo vsi začetniki, od prvega do zadnjega. Da si je scenarist izbral za snov osvobodilni boj našega ljudstva, je umljivo, ker nam je vsem ta snov najbližja, po svoji raznovrstnosti, tehotnosti in težini, po obliki gradiva pa kar sama ključna umetniške obdelave. Kosmač je doma na Tolminskem ter je na primeru osvobodilne borbe v primorski vasi Koritnici pokazal borbo vsega primorskega in ostalega slovenskega ljudstva za osvoboditev. Deloma je uporabil motivo, znane že iz njegove novele »Očka Orel«, ki spada hkrati med najboljše literarne podobe narodno osvobodilne borbe. Kot pravi avtor, je bil tudi sam začetnik in pisanju scenarija, zato je ta predstava doživljala spremembe celo pred snemanjem posameznih prizorov, kar je pri prvem filmu umljivo in koristno. Danes lahko trdimo, da je v mnogemeno ravnjo po zaslugi scenarija doživel prvi slovenski film tak prodoren uspeh. V filmu se po-

leg glavnih oseb očka Orel, njegove žene in vnuka Orlička, poleg partizanskih borcev Sove, Staneta in Tildice, poleg Dragarice in Drejca odvijava vrsta drobni usod, ki jih objema časovni okvir od zadnjih dni pred Mussolinijevim padcem do osvoboditve Trsta.

Ne da bi se spuščal v vsebinske podrobnosti Kosmačevega scenarija, lahko ponovim, da sama idejna zasnova, četudi je pravilna, ne more rešiti umetniške vrednosti filma. To se očito pokazalo pri filmih »Nesmrtina mladost« in »Življenje je naše«. Kosmačev scenarij pa v nasprotju z omenjenima njima le dobrih idejnih zasnov, marveč tudi po svoji umetniški vrednosti prekaša vse dosedanje naše filmske scenarije. Predvsem je treba poudariti, da v Kosmačevem scenariju ni nobenih šablonskih deklaracij in političnih govornikov, vendar je ves film izredno političen in, kot pravimo, na liniji. Iz tega je jasno, da ima lahko film silen politični učinek brez vsiljenih nametanih propagandnih gesel. Kot za vsako umetnost, velja zlasti za film, da mora biti politični misel v njem tako rekoč neopazna, nevsiljiva, nekričava, pa vendar prepričljiva. Kosmačev scenarij sploh ne pozna besede »propaganda«, vsa njegova sila izvira iz dejanja samega in ne hlasta za publicami, ki nič ne povedo. Zato je jasno, da je film »Na svoji zemlji« najmočnejše delo, kar smo jih doslej dobili o veliki dobi naše zgodovine. To je propagandna za našo stvar, za našo svobodo, za bratstvo in enotnost naših narodov, za svoboden Trst itd. Filmska zgodba sicer ni napisana po strogi pravili filmske dramaturgije, ker ji jo obliki narekavajo tudi zgodovinski in časovni okvir, vendar vsebuje celo kopico dramatičnih prizorov, ki globoko vplivajo na slehernega gledalca. Od stvari in dejstev, ki odlikujejo Kosmačev delo, bi zlasti omenil čudovito povezanost narodno osvobodilne vojske in primorskega

Režiser France Stiglic

ljudstva. Gledalec res ne ve, kje se neha civilizacija in kje se začne vojska. Ta povezanost je globoka in spontana ter do skrajnosti prepričljiva. Skozi ves film tudi lepo spremljamo rast naše jugoslovanske armade — od prvih čet v primorskih gozdovih, do mogočne vojske, ki s tanki prodira proti Trstu. Globoka človeška nota se izraža v mnogih prizorih, ki jih je navdihnil scenarij. Tu vidimo bratsko pomoč Italijanom ob kapitulaciji, tu je prvi umetniško in s finim občutkom prikazan problem materinstva v partizanih itd. Mimogrede spremljamo še enkrat veliko osvobodilno borbo naših narodov, kočevski zbor, osvoboditev Beograda, Trsta. Tu je nevtiljivo in globoko podan ključ naše Partije vsem aktivistom, ki govorje iz ust očka Orela: »Ljudi moramo pridobivati.« Tudi zasluga scenarija je, da so Nemci in Italijani v filmu prikazani objektivno, brez karikiranja. Zlasti se mi zdi pravilno, da Nemci govorje nemško, Italijani pa italijansko. Nikjer ni šablonskih karakterjev, v Kosmačevem delu so živi ljudje. Dialogi v scenariju so sočni in naravni, zgosteni in jedrnat, odtod tudi njihova prepričljivost. Menim, da se pri takih dialogih ni bilo težko odločiti za način govora igralcev. Dejstvo, da je režiser izbral knjižno slovensko kot osnovni način govora naših filmskih igralcev, je treba pozdraviti. Slovenska narečja so nastajala sicer tudi po naravnem razvoju, imajo pa nekatera vendarle mnogo tujega, vsiljenega, zaradi zgodovinske razkosanosti slovenskega naroda nastalega elementa. Slovenski film bodo gledali stotisoči Slovencev, njegova popularnost bo znatno prekosila vsako knjižno izdajo, celo pa vsako gledališko predstavo; zato je pravilno, da bo s plat naravnost čista, naravna in nepovtorjena slovenska govornica, ob kateri se bodo učile slovenske množice.

III.
Igralski liki, ki so jih ustvarili prvi slovenski filmski igralci, so po svoji realistični podobi taki, da bodo dolgo ostali v spominu in zavesti našega ljudstva. Res je sicer, da je že sama snov oblikovala igralce in njihovo igranje in jim nudila bogate podobe. Kljub temu pa niso njihove zasluge zato nič manjše. V filmu »Na svoji zemlji« vidimo celo galerijo velikih in malih junakov, ki nas ne ganejo samo, temveč nas tudi umetniško prepričajo.

Najprej, najpristnejši lik nam je dal Lojze Potokar kot stric Sova. Ustvaril je umetniško podobo slovenskega partizana, ki bo ostala trajna lastnina našega ljudstva. Lahko rečem, da bo pod podobo strica Sove živel med slovenskim ljudstvom partizan iz narodno osvobodilne borbe. Potokar je v tem filmu dokazal, da je igralec, ki zna z najskromnejšimi sredstvi izraziti globoka doživljanja. Njegov zdravi hu-

mor, življenjski optimizem in topla človečnost v filmu živijo. Stane Sever kot Dreje je prav tako lik, ki se globoko dojmje gledalce. Njegova notranja borba za poštenje in njegova zmaga nad samim seboj, njegov odpor proti »politiki« in njegov odhod med partizane, ves njegov razvoj je psihološko dobro utemeljen. Drejev odnos do Tildice in njuna ljubezen sodita med lepe igralske stvaritve. Očka Orel igra slovenski igralec iz Sarajeva Miro Kopač. On in še posebej njegova žena Obrekarica (Augusta Danilo-va) sta v tem filmu igralski podobi velikega formata. Ta dva slovenska človeka ne igraja, ampak živita. Nihče, ki je gledal ali bo gledal film »Na naši zemlji«, ne bo pozabil prizora, ko pravi Obrekarica očku Orlu: »Sedem otrok sva imela... sedaj pa se tega pošiljaš v vojsko in ji očka Orel odvrne: »Ana, to je pa naša vojska! Partizanskega komisarja Staneta igra Franc Presetnik. Njegov komisar je ne samo igralsko dovršen, temveč tudi ves človeški: do skrajnosti požrtvovalen junak, ki nikdar ne obupuje, ki dviga in hrabri utrujene partizane, ki ne je, da bi imeli njegovi partizani dovolj. Tildico, Stanetovo sestro, igra Štefica Droličeva iz tržaškega gledališča; to je prava partizanka, gibčna in odločna, pa spet nežna in tiha, zlasti v tistem lepem prizoru, ki razodene Dreju: »Zdaj nisva več sama.«

Poročevalec in kritik bosta pri prvem slovenskem filmu večkrat v zadregi, zlasti tedaj, ko bosta ocenjevala igranje posameznih igralcev. Dejstvo je, da je ves igralski kolektiv vigran in skladen, skratka, prepričljiv. Naši igralci, tudi tisti, ki sodelujejo v manj vidnih vlogah, so svojo nalogo dobro izpolnili. Od večjih vlog naj vsaj na kratko omenim še naslednje:

Mileva Zakrajškova je kot mati komisarja Staneta ustvarila tako prepričljiv in ponosen lik borbene slovenske matere, da jo ima gledalec neprenehoma pred očmi, ko že zapusti dvorano. Angela Rakarjeva je podala plastično podobo bogate gruntarice Dragarice. Njena vloga v filmu sicer ni »hvalažna«, saj je morala prikazati slab značaj. Njena igra je bistveno pripomogla k temu, da pred namj se bolj zrase Dreje, ki se dvigne iz njenega mišljenja in čustvovanja. Tudi najmlajša igralca — Nančička (Majda Potokarjeva) in zlasti Boris — Orliček (Boris Sešek) sta poleg drugih odlično prispevala k uspehu prvga slovenskega filma. Franc Kumer je kot esesovec Kutschera podal realistično figuro okupatorja, hladnega in grozotnega krvnika, ki mu je umor in požiganje politik. Kljub temu, da je njegova vloga le obrobna, je ena najmočnejših.

V manjših vlogah z uspehom sodelujejo še naslednji: Jože Zupan kot komandant partizanov, Gabriel Vajt kot gostilničar Moj Jezus, Jule Vizjak kot italijanski komisar Bichi, Metka Bučarjeva kot Travnikarica, Tone Eržen kot Tone, Andrej Kurent kot Peter, Stane Stare-

Snemalac Ivan Marincek

šniček kot partizanski kurir Dragič, Ivan Grašič kot talec Okrogličar, Vasa Ocvirk in Aleksander Valič kot domobranca, Jože Gale kot komandant korpusa, Ivan Jerman kot komisar korpusa, Milan Jurčič kot načelnik štaba, Oskar Kjuđer kot »kulturmik«, Vladimir Demšar kot Tržačan Gustavo, Venjo Pilon kot partizanski kuhar in Ivan Belec kot mitraljezec.

IV.

Prvi slovenski film je zrealiziral mladi režiser France Stiglic. Zrealizirati

prvi slovenski film je bila gotovo težka, toda lepa naloga. Stigliceva režija je realistična, z velikim smislom za objektivno podajanje. Taka režija se kaj pada delu, ki ni samo zgodba, temveč v nekem smislu tudi zgodovina. Dejstvo, da niti iz Nemcev niti iz Italijanov ali belogardistov ni napravil karikaturne, je dalo filmu pečat dokumentarnosti. Močna literarna podloga je zahtevala od režije čim skrbnejše obdelave. V scenariju, ki je kot Kosmačev poln dramatičnih vzlovov, notranje lepote, tragike in junštva, je imel režiser veliko priložnosti za uveljavljanje svojega ustvarjalnega daru. Lahko rečemo, da mu je to tudi uspelo. Močno so skupinske scene, n. pr. tista na vaškem trgu tik pred ustrelitvijo talcev in še mnoge druge, ki jih je ustvarila režija. Dejstvo, da so režiserju uspeli množični prizori (zaključne borbe za Trst), govori, da je dober interpret, ki zna tudi v delikatnih prizorih (kot je n. pr. počitek utrujenih partizanov v zimskem gozdu) najti pravo mero.

Snemalac Ivan Marincek je s snemanjem prvga slovenskega filma opravil pomembno delo. Njegovi posnetki so kompozicijsko in tehnično uspeli in jih lahko štejemo med najboljše v Jugoslaviji in jih tudi lahko postavimo ob stran s tujimi filmsko proizvodnjo. Vendar bi z večjo iznajdljivostjo lahko bolj razgibal nekatere prizore, ki so ostali preveč statični. Glasba Marijana Kozine ilustrira veličastno epopejo iz naše osvobodilne borbe. Po uvodnem »majestosu« daje vseskozi scenaristovi in režiserjevi zamisli topli poudarek. Mnenja sem, da bi se bilo treba k delu snemalca in skladatelja povrniti z obširnejšim strokovnim poročilom.

Na koncu naj vsaj omenim tiste sodelavce, ki so s svojim tehničnim delom ustvarjali prvi slovenski film. Drugi režiser je bil Jože Gale, scenograf Boris Koba in Tone Mlakar. Film je opremil Venjo Pilon, zvočni mojster je bil Rudi Omota, čigar zasluga je v tem, da je prvi slovenski film po svojem zvoku na

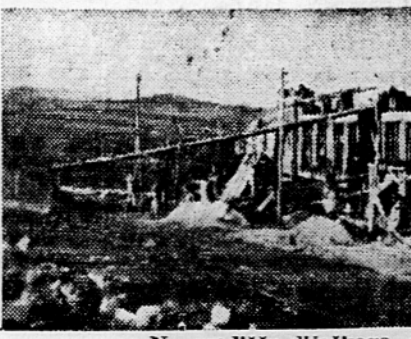
Skladatelj Marjan Kozina

mednarodni višini. Montažo je oskrbel Ivan Marincek, maske je zasnovala Mara Kraljeva, tajnica snemanja je bila Vera Blančeva, pomočnika snemalca pa Ivan Belec in Srečko Pavlovič. Pomočnik zvočnega mojstra je bil Franc Kham, scene je zgradil Ludvik Tončič, fotograf pri snemanju je bil Ermionio del Fabbro, vojaški svetovalec Čočič Michielli in direktor filma Ivan Jerman. Pri ustvarjanju filma je sodeloval še orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom dirigenta Jakova Cipčija.

Film »Na naši zemlji« je plod dolgoletnega dela cele vrste slovenskih umetnikov, igralcev in tehničnega osebja. Navzlic nekaterim skoraj nelagodnim pomanjkljivostim, ki so pri prvem filmu umljivo, ga lahko označimo kot vrhunski uspeh dosedanje jugoslovanske filmske proizvodnje. To proizvodnjo je omogočila šele nova Jugoslavija, kar ponovno poudarjam. Tudi slovenski film je mogel nastati le v takšni, svobodni, ljudski Jugoslaviji, ki je sprostila nevidne, skorajda neslušne ustvarjalne sile množic na vseh področjih dejavnosti in tudi v kulturi. Prvi slovenski film je tako tudi neposreden sad naše kulturne revolucije, ki sicer še ni končana, a vendarle dan na dan osvobajja našega človeka. Film »Na naši zemlji« je velik umetniški dokument našega osvobodilnega boja, izraz naše velike zmage in vere v bodočnost, spomenik našim talcem in drugim neznanim junakom, delo, ki izraža mogočno silo prebujenega slovenskega ljudstva, moč in ponos našega skupnega, kolektivnega srca. France Novšak

V Postojni gradijo dijaški dom

Sedanji prostori za dijaški dom so v bivši stanovanjski zgradbi »INCISA«, ki je bila med vojno hudo poškodovana, toda OLO Postojna se je kmalu po osvoboditvi lotil obnove te stavbe in so se vselili vanjo dijaški že 1.1948. Prej so stanovali v prostorih sedanje pošte in v prostorih, kjer sta danes poverjenstvo za finance in katastrska urava. Danes je uspelo ljudski oblasti nuditi naši dijaški mladini skupno stredo in vse potrebne prostore, v katerih imajo več ugodnosti, kakor so jih imeli takoj po osvoboditvi. Ker se solstvo vedno bolj razvija, je OLO začel graditi nov dom, ki bo nu-

Na gradišču dijaškega doma v Postojni

dil streho 250 dijakom, dočim jih stanuje v sedanjih prostorih le 181.

Prostor za dom so izbrali pri gozdičku poleg mesta. Graditi je začelo okrajno podjetje »Zidgrad« v prvi polovici letošnjega leta. Pri gradnji so sodelovali člani raznih sindikalnih podružnic in opravili 1852 ur prostovoljnega dela. Sedaj grade prvi oddelek stavbe, ki bo še letos pod streho. Graje vredno je, da se Postojnčani udeležujejo v tako majhnem številu prostovoljnega dela. Celotni dijaški samostalno sodelujejo. Vsa dijak in dijakinja bi v enem mesecu lahko opravila vsaj po 3 ure prostovoljnega dela.

Organizacijska vprašanja OF

Obvestila IOOF Slovenije organizacijam OF

1. 22. decembra bomo praznovali Dan jugoslovanske armade, tiste res ljudske armade, ki je bila porojena v krvi in ognju orožene vstaje jugoslovanskih narodov proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Zato je »Dan JA« praznik vsega delovnega ljudstva, katerega del je slavna JA. To povezanost in enotnost ljudstva in njegove armade bomo s posebnim oziranjem na njeno slavno preteklost manifestirali s tem, da bomo ob letošnjem prazniku JA storili mnogo več kot druga leta za ohranitev spominov in dokazov herojske borbe naših narodov in naše armade. Storitvijo moramo vse, da bo našim zaanacem ohranjena veličina naše borbe, ki bo neusahljiv vir za krepitev domovinske zavesti, za nenehno poglabljanje patriotizma in s tem jeklenitve svoje moči — svoje armade. Zato bodo organizacije Zveze borcev NOV v tem mesecu skrbele za to, da bo odkritih čim več spominskih plošč na krajih, kjer so bili osnovani štabi, kjer so bile odločilne bitke, večje diverzantske akcije, streljanja talcev itd.

Predavanja po tovarnih šolah, ljudskih univerzah, prekopi borcev in herojev, odkrivanje spominskih plošč, bodo pripravile za praznovanje dneva JA. Na dan JA pa bodo organizacije Zveze borcev NOV priredile slovenske akademije po vseh krajih, kjer pa je to mogoče bodo te akademije priredile skupno z edinicami JA.

Organizacije OF naj smatrajo naloge Zveze borcev za svoje politične naloge. Zato nudite vso pomoč pri sestavljanju programa, akademij, razporedov predavanj in predavateljev, odločanju mesta, kjer naj bo odkrita spominska plošča, pri določitvi programa odkritja itd.

2. Izšla je 16. številka Organizacijskega vestnika OF, ki vsebuje glavne misli iz govora tov. Edvarda Kardelja na II. Kongresu KPS, predvsem tiste, v katerih govori o OF in njenem delu, dalje resolucijo o osnovnih tekočih nalogah organizacij KP Slovenije, ki pa so v glavnem tudi naloge OF in vseh množičnih organizacij. Popolno poznavanje problematike OF, nakazane v govoru E. Kardelja in temeljito poznavanje naloge Fronte je osnovna naloga vsakega frontovca. V prihodnjih dneh pa bo izšla 17. številka »Organizacijskega vestnika OF«, v kateri bo združeno vse gradivo iz zasedanja plenuma Zveznega odbora Ljudske fronte Jugoslavije. Opozorjamo organizacije OF, posebno pa še okrajne in krajevne frontne odbore, da temeljito preštudirajo referat tov. Blagoje Neškovića, ki je podal izčrpno poročilo o organizacijskih problemih Ljudske fronte, dalje diskusijo k temu referatu, govor tov. Edvarda Kardelja in končno sklepe Zveznega odbora Ljudske fronte Jugoslavije, ki bodo v marsičem spremenili organizacijske oblike Ljudske fronte, poživili njeno delavnost in pospešile politizacijo ljudskih množic.

3. Za splošen dvig ljudske izobrazbe, predvsem za izpopolnitev osnovno šolskega znanja mladine, za njeno spoznavanje socialističnega gospodarstva, posebno kmetijstva in zadruštva, se ustanavljajo po vseh vaseh v LRS posebni izobraževalni tečajji. Namenjeni so vsem vaščanom, še posebej pa mladini, ki ji bodo pomagali, da se pravilno vključi v javno politično in gospodarsko življenje. Organizacije OF naj poskrbijo za množičen obisk teh tečajev in na ta način izkoristijo zimске mesece, ko kmetko ljudstvo ni polno zaposleno, za dvig njegove kulturne in politične ravnji. Pounk v tečajih bo trikrat tedensko.

Do 10. decembra je treba zaključiti vplačilo obrokov ljudskega posojila

Z množičnim vpisom ljudskega posojila so naši delovni ljudje dokazali, da se zavedajo njegovega pomena za čim hitrejšo zgraditev socializma. Delovne množice naših narodov so s splošnim tekmovanjem pri vpisovanju posojila pokazale svojo ljubezen in vdanost domovini, Partiji in Titu.

V kratkem bo potekel rok za vplačilo zadnjega obroka posojila. Zato morajo opraviti računovodstva podjetij in ustanov ter podružnice Narodne banke in Investicijske banke še vsa potrebna dela, da bodo vpisniki lahko čimprej dobili obveznice ljudskega posojila.

Po uredbi o ljudskem posojilu bodo obveznice prejeli samo tisti vpisniki, ki bodo do 10. decembra 1948 v celoti vplačali svoj znesek posojila. Ker so delavcem in namenečencem podjetja in ustanove odrgovalce določene zneske na račun posojila po večini že pri izplačevanju službenih prejemkov, imajo računovodstva v podjetjih in ustanovah glavno odgovornost za to, da bodo vpisniki obveznice tudi pravočasno prejeli.

V glavnem so računovodstva pravilno in pravočasno plačevala prejete zneske, investicijski banki pa so pošiljala urejene spiske vpisnikov. Vendar pa je bilo precej primerov, ko vpisniki svojih obrokov niso pravočasno plačevali in tudi evidenca o opravljenih vplačilih ni bila dobra. Ponekod računovodstva niso pošiljala spiskov mesečnih plačil, čeprav bi to morala storiti redno vsak mesec. Tako na primer železarna na Jesenicah še do danes ni poslala plačilnih spiskov.

Veliko težavo pri urejanju evidenc o opravljenih vplačilih predstavljajo tudi napačno pripravljene spiske. Da bi banka lahko vključila dosepele zneske na račun posameznih vpisnikov, je treba označiti na spiskih poleg številke vpisnega mesta, tudi ime podjetja ali organizacije, ki je spisek poslala.

Nujno potrebno je, da navedene napake, kjer so jih delali, takoj odpravijo, plačevanje ljudskega posojila pa končajo v določenem roku. Sindikalne podružnice morajo kot organizatorji vpisovanja ljudskega posojila v ustanovah in podjetjih pregledati, če so poslala računovodstva podjetij Investicijski banki vse odtegnjene obroke skupaj z rednimi spiski in če so bili poslani posebni spiski vseh vpisnikov.

Ki so v celoti plačali vpisani znesek do 10. decembra. Računovodstva morajo poslati te posebne spiske Investicijski banki najkasneje do 15. decembra.

Tudi osnovne frontovske organizacije na terenu, ki so mobilizirale množice za vpis ljudskega posojila morajo pomagati krajevnim, rajonskim in mestnim komisijam pri odposiljanju plačilnih obrokov in zbiranju zaostalih obrokov pri vpisnikih. Računovodstva podjetij in ustanov morajo spraviti svojo evidenco v posojilu v sklad z evidenco pri podružnici Investicijske banke, kajti banke bodo izpolnile na podlagi te evidencie obveznice, in jih izročile računovodstvom oziroma komisijam, nakar bodo vpisniki prejeli obveznice ljudskega posojila.

Poziv za pripravitelje valorizacije v Slovenskem Primorju

Po točki XIV. navodila za izvajanje odredbe o postopku za izvedbo valorizacije z dne 4. novembra 1948 (Fin. zbornik št. 44 a z dne 25. XI. 1948) morajo vsa podjetja, ki spadajo pod valorizacijo na ozemlju, vključenem po mirovni pogodbi z Italijo k FLRJ, brez odlašanja predložiti komisiji za valorizacijo pri ministrstvu za finance LRS pisno priložitev, ki mora vsebovati naslednje podatke:

Naziv podjetja, sedež, kraj ozir. kraji, v katerih so predmeti, ki jih je treba valorizirati po cenitvi, s pripombo ali je treba cenitev opraviti po odločbi komisije za valorizacijo na podlagi cenitve strokovne cenitve komisije ali pa na podlagi cenitve, ki jo opravijo podjetja sama.

Pozivamo vsa podjetja na priključnem ozemlju, da opravijo predpisano priložitev najpozneje do 10. decembra 1948. Priložitev je vrožiti pri poverjenstvu za finance pristojnega okrajnega ljudskega odbora Gorica, Idrija, Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana in Tolmin, kjer so na razpolago tudi tiskani predpisi za valorizacijo.

Voditelji podjetij, ki priložitev ne bodo do roka predložili, bodo kaznovani z denarno kaznijo do 10 tisoč din (10, 00 odredbe).

Ministrstvo za finance LRS
Komisija za valorizacijo

FIZKULTURA
IN SPORT

Spored I. zvezne lige
Dve tekmi bosta v Ljubljani

Nogometna zveza Jugoslavije je določila razpored preostalih nogometnih tekem za prvenstvo I. zvezne nogometne lige.

Dne 5. decembra bo v Ljubljani tekma med »Ponzlana« iz Trsta in »Dinamo« iz Zagreba, v Titogradu pa tekma med »Budućnostjo« in »Hajdukom« iz Splita. Ob 12.30 bo kot predgraja mladinska prvenstvena tekma Zveznjarić: M. Perc (službojčki št.)

V nedeljo 8. decembra bosta igrali v Beogradu moštvi »Naša krila« in »Sloga« iz Novoga Sada.

V nedeljo 12. decembra so srečata v Titogradu »Budućnost« in »Lokomotiva« iz Zagreba.

Dne 18. decembra igra v Titogradu »Budućnost« in »Naša krila«, v Ljubljani pa »Ponzlana« in »Partizani«.

Problema zanimivosti

Gostovanje švedskih nogometašev v Jugoslaviji. Trejni švedski klub na tabele švedske nogometne prvenstva »Helsingborg« bo gostoval decembra meseca v Jugoslaviji.

Na turneji po Slovaki so jugoslovanski igralci naznanili, da imeli v mestu Levico tekmo proti reprezentanci Bratislave. Zmagala je reprezentanca Bratislave z rezultatom 5:2.

Plaivalno moštvo zagrebške mladosti bo 4. in 5. decembra gostovalo v Avstriji, kjer se bo sestalo s dunajskimi plaivalci in waterpolisti. Ekspedicijski oddelki so na Dunaju tudi mladinci Bratislave in Dunaja.

Ustanovni občni zbor športnega društva za Bežigrad bo danes ob 19.30 v prostorih bivše kavarnice Majcon.

V plaivalnem srečanju Bratislava - Varšava je zmagala reprezentanca Bratislave z 99 točkami proti 51.

SAH

Na brzpoteznem turnirju za prvenstvo Ljubljane je v mesecu novembra nastopilo 16 igralcev A-kategorije, med njimi 2 moštva in 3 moštvaški kandidati. Prvo mesto in s tem naslov brzpoteznega prvaka za mesec november je osvojil inž. Milan Vidmar s 19 točkami. Drugo in tretje mesto sta si delila Germeč Milan in Longor Milan s po 17 točkami. Slede Omladič 10 in pol, prof. Grabovski L. in Šiška Jože 10, inž. Šišković 8 in pol, Kumlaj in Krivec 7, Brigec 6 in pol, Benedičič 5 in pol, Gibe, Šlamberger in Sivec 4 in pol. Dva igralca z manj kot 30 % točk sta padla nazaj v B-kategorijo.

Brzpotezno prvenstvo za mesec december. Ljubljanski okrajni šahovski odbor razpisuje nagradne brzpotezno turnirje za mesec december po slednjem redu: brzpotezno A-kategorije v terek 7. decembra, brzpotezno B-kategorije v terek 21. nov., vsakokrat točno ob pol 29 v Šahovskem domu. V bodoče bodo brzpotezno redno vsak prvi in drugi v tretji terek v mesecu. Za brzpotezno B in C kategorijo so razpisane knjžne nagrade, za brzpotezno A-kategorije pa denarne nagrade. Pravico udeležbe na C-turnirju imajo vsi četrtokategorijci in šahisti brez kategorije, za brzpotezno B-kategorijo pa tretjokategorijci ter oni, ki so si pridobili brzpotezno B-kategorijo. Moštvi, moštvaški kandidati, I. kategorijski I. kategorijci in oni igralci, ki so si pridobili A-kategorijo igralce turnirja brzpoteznega A-kategorije.

Inž. Milan Vidmar bo imel danes ob 18. v Šahovskem domu, kavarna Unice, predavanje pod naslovom: Orodiska obramba daminega zambta. Vstop prost. Vsi šahisti vabljivi!

LJUDSKA TEHNIKA Napredek ljudske tehnike v slovenskem Primorju

Zanimanje za ljudsko tehniko v Slovenskem Primorju je prodiralo v tovrstne in dosti in za to danes so ustanovili v Ljubljani cementarni Anhovo pripravljani odbor za klub ljudske tehnike, ki bo imel strojni, elektrotehnični, modelarski in avtomobilski krožek...

Na razpolago 5 kajakov, katere so sami izdelali. S tem uspehom pa se niso zadovoljili in dovolj ter so se obvezali da bodo do kongresa ljudske tehnike izdelali še dva kajaka.

DRAME VESTI Petek, 3. decembra: Francišek Ksaverij. Sobota, 4. decembra: Barbara, Barica. SPOMINSKI DNEVI 3. XII. 1900. - Rojen dan France Prešerna v Vrbi na Gorenjskem.

LJUBLJANA UNION: slovenski film 'Na zeleni zemlji', tednik. Zaradi dolžine filma predstava ob 16, 18, 15 in 20.30. - MOSKVA: premiera češkega filma 'Sreča', tednik. - SLOGA: sovjetski film 'Kaspaska vrata' in 'Koncert mladih talentov'.

GLEDALISCE SLOVENSKA NARODNA GLEDALISCA V LJUBLJANI IN MARIBORU DRAMA V LJUBLJANI Petek, 3. decembra, ob 20.: Sheridan: Sola za obrokovanje. Zaključena predstava za LMS.

RADIO SPORED ZA PETEK 6.00 Polke in valčki. 6.10 Napoved časa in poročila.

OPERA V LJUBLJANI Sobota, 4. decembra, ob 20.: Massenet: Manon. Izven.

SKLEPNI IZPITI VI. grupe GOZDARSKE ŠOLE V MARIBORU Gojenje VI. grupe gozdarske šole v Mariboru obveščamo, da se vršijo v dnevi od 13. do 18. decembra 1948 v Mariboru sklepnii izpiti. Na izpite naj pridejo gojenci-praktikanti:

MESTNO GLEDALISCE MESTNI DOM Sobota, 4. decembra, ob 20.: A. Tomaž Linhart: Veseli dan ali Matček se ženijo. Premiera, otvoritvena predstava.

Metod Mikuz: vseh teh pravil je kapucin začel moliti in tako smo prav za prav opravili majhno pobožnost in komemoracijo v spomin zadnjih Habsburžanov.

NAJBOLJSI MEŠANI ZBOR IZ TRSTA KOMORNI ZBOR pod vodstvom UBALDA VRABCA koncertira jutri v soboto, 4. decembra ob 20. v Filharmonični dvorani.

Ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo LRS, Ljubljana. Ob Maksimilijanovi rakvi se procesija obiskovalcev vstavi. Obkrožno kapucina in poslušamo, kako z ganjenim glasom govori o ubogem Maksu, cesarjevemu bratu, ki je padel pod krogljo brezbožnih vstashev.

KONCERTI OPOZARJAMO NA NOVOZASTAVLJENI KONCERTI SOPRANISTKE IVICE CANKAR-BENTERJEVI. Koncerti imata naslov: Večer skorajskih samospetev. Prinaša najzanimajše delo naših avtorjev tudi iz najnovejših literatur.

Mali oglasi „Tovariš“ št. 49.

Uprava »Tovariš« v Ljubljani, Selenburgova ul. 5. - Telefon 38.96. BEL EMAJLIJAN STEDILNIK. - 4 dimna kolena in ca 20 kg koruze in koruznih izdelkov prodam. Ogled ob 15. naprej. Ilirska ulica številka 3-1 - levo. 37992-5

PRODRAM ZLATA VERIZICA, težka 44 gr, se prodaja. Naslov v ogl. odd. 36928-5. KOMPLETNE EMUČKE z okovjem in palicami za otroke do 11 let prodam. Ponudbe pod Lepo darilo na oglašni odd. 36914-5

PRODRAM ZLATA VERIZICA, težka 44 gr, se prodaja. Naslov v ogl. odd. 36928-5. KOMPLETNE EMUČKE z okovjem in palicami za otroke do 11 let prodam. Ponudbe pod Lepo darilo na oglašni odd. 36914-5

PRODRAM ZLATA VERIZICA, težka 44 gr, se prodaja. Naslov v ogl. odd. 36928-5. KOMPLETNE EMUČKE z okovjem in palicami za otroke do 11 let prodam. Ponudbe pod Lepo darilo na oglašni odd. 36914-5

PRODRAM ZLATA VERIZICA, težka 44 gr, se prodaja. Naslov v ogl. odd. 36928-5. KOMPLETNE EMUČKE z okovjem in palicami za otroke do 11 let prodam. Ponudbe pod Lepo darilo na oglašni odd. 36914-5

ANGORO, svetlosivo za jopico, volneno blago, črno za obleko in dve otroški angora jopici prodam. Janševa št. 12. 37053-5

PRODRAM BLAGO, športno, temnosivo za moško obleko s kompletno podlago. Naslov v ogl. odd. 37046-5

KUPIM DOBRO KOBILO kupim ali zamenjam za brevo kravo in brejo svinjo. Vampulin, Iska vas. 36915-6

IZGUBLJENA je bila rumenkasta usnena rokavica od 11-12 ure v torek 30. novembra v Marovi hiši, Kregarjev trg 10. Prosim najdjalca, naj mi jo vrne proti dobri nagradi na ogl. odd. 36904-14

STOJANA HROVAT borca NOV, člana KP, roj. 14. VI. 1924, padeš 1. 1948. Pogreb bo dne 3. decembra ob 15. uri na mestno pokopališče na Pobrežju. Maribor, 30. novembra 1948.

FRANC NANDE HAFNER meh. obratovalec v tov. Tiskanina Pogreb dragoga pokojnika bo v sredo ob 16. uri na krajanskem pokopališču. Gorenja Sava, 1. decembra 1948

ANTON PRELESNIK bivši posestnik na Vidmu Pogreb dragoga pokojnika bo v petek 3. decembra 1948 ob 8. zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Dobropoljah. ZALUJOCI OSTALI

PETER STARIN posestnik Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto dne 4. decembra 1948 ob 15. uri iz kapelice sv. Jožefa na Zalah na pokopališču. Ljubljana, Waukegan, ZDA, Detroit ZDA, 2. decembra 1948.

STANKO REPEZ Pogreb dragoga pokojnika bo v petek dne 3. decembra 1948 ob 14.30 uri iz kapelice sv. Petra na Zalah na pokopališču. Ljubljana, 2. decembra 1948.

Umrl nam je ljubljenski sin, brat in striček PETER STARIN posestnik Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto dne 4. decembra 1948 ob 15. uri iz kapelice sv. Jožefa na Zalah na pokopališču. Ljubljana, 2. decembra 1948.

Umrl nam je ljubljenski sin, brat in striček STANKO REPEZ Pogreb dragoga pokojnika bo v petek dne 3. decembra 1948 ob 14.30 uri iz kapelice sv. Petra na Zalah na pokopališču. Ljubljana, 2. decembra 1948.